

Секція: Фінанси та місцеве самоврядування в умовах інклюзії.

Савчук С. В.

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету, м. Тернопіль,*

Україна

Комінко З. М.

*студентка гр. Фм-11 факультету фінансів Тернопільського національного
економічного університету, м. Тернопіль, Україна*

БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

В умовах бюджетної децентралізації посилюється необхідність підвищення ефективності реалізації бюджетної політики на місцевому рівні, що є дієвим інструментом управління бюджетним процесом. Основою бюджетної політики постає система окреслених тактичних та стратегічних цілей і завдань, що відображає ступінь й особливості впливу місцевої влади на соціально-економічний розвиток окремих територій. Тому мета бюджетної політики на місцевому рівні полягає у забезпеченні необхідними бюджетними ресурсами органів місцевого самоврядування для виконання усіх покладених на них функцій і завдань, раціональному та цільовому використанні бюджетних коштів, що надходять у їхнє розпорядження в контексті досягнення окреслених планами соціально-економічного розвитку стратегічних пріоритетів.

Важливим при цьому є дотримання прозорості та відкритості у реалізації місцевої бюджетної політики, підконтрольності бюджетних відносин на всіх стадіях бюджетного процесу, а також схвалення та підтримка населення, як безпосереднього споживача локальних суспільних благ і послуг. Адже громадяни як платники податків повинні бути чітко поінформовані про бюджетну політику органів місцевого самоврядування і мати уявлення стосовно напрямків витрачання сплачених ними податків. Ефективна бюджетна

політика повинна бути завжди спрямована не тільки на економічне зростання території, але й на вирішення соціальних проблем.

Саме бюджетна політика у сфері видатків місцевих бюджетів дає змогу дослідити їхню роль у забезпеченні ефективного розвитку територій, функціонування яких підпорядковане вирішенню важливих пріоритетних завдань місцевого значення, задоволення населення якісними суспільними послугами.

В умовах бюджетної децентралізації із розширенням повноважень місцевих органів влади посилюється їхня роль у забезпеченні високої якості та рівня життя громадян, про що свідчить динамічний розвиток усіх сфер суспільного життя. Вітчизняна практика реалізації бюджетної політики на місцевому рівні свідчить про її соціальну спрямованість. Вагомим джерелом фінансування соціального розвитку територій є саме місцеві бюджети. Вони відіграють істотну роль у фінансуванні таких галузей соціальної сфери на місцевому рівні, як освіта, охорона здоров'я, духовний і фізичний розвиток, соціальний захист і соціальне забезпечення.

Так, упродовж останніх років домінуючими у загальному обсязі видатків місцевих бюджетів України залишаються видатки соціального спрямування (у 2015 р. – 80,6%, у 2016 р. – 78,7%). Сучасні тенденції свідчать про зростання абсолютних обсягів таких видатків. Зокрема видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення зросли у 2016 р. на 48781,3 млн. грн. у порівнянні з 2013 р., при цьому рівень їх виконання у 2016 р. спостерігався на рівні 99,4%. Абсолютний приріст видатків місцевих бюджетів на освіту у 2016 р. відносно 2013 р. становив 21221,1 млн. грн., рівень виконання їх зріс до 2015 р. до 97,4%, у 2016 р. він складав 96,5%. Обсяги фактичних видатків на охорону здоров'я зросли з 49067,3 млн. грн. у 2013 р. до 61944,9 млн. грн. у 2016 р., коли рівень виконання сягнув значення 101,7%. Стабільно зростали впродовж аналізованого періоду і видатки на духовний та фізичний розвиток, їхній абсолютний приріст у 2016 р. становив 3389,6 млн. грн. відповідно до 2013 р., і 2329,7 млн. грн. відповідно до 2015 р. [1].

Варто зазначити, що зростання обсягів видатків соціального спрямування здійснювалось значною мірою за рахунок підвищення обсягу видатків на заробітну плату працівників бюджетних установ через інфляційні процеси, на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, ціни на які постійно зростають. Однак при цьому такі тенденції загалом не сприяють суттєвому покращенню якості наданих суспільних послуг, які надаються населенню, не покращують рівня їхнього добробуту.

Таким чином, для ефективної реалізації бюджетної політики на місцевому рівні в контексті забезпечення соціального розвитку регіону необхідним варто вважати:

- створення сприятливих фінансових умов для стабільного соціального розвитку території для підвищення життєвого рівня населення;
- забезпечення належного функціонування соціальної інфраструктури;
- соціальна підтримка незахищених верств населення;
- оптимізація напрямків використання фінансових ресурсів території для вирішення необхідних завдань перерозподілу ресурсів стосовно забезпечення суспільними благами у різних сферах усіх споживачів;
- поширення практики розвитку соціальної активності громадян щодо вирішення проблем місцевого значення, всебічна підтримка громадських ініціатив тощо [2, с. 181].

Література:

1. Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2016 рік. ІБСЕД, Проект «Зміцнення фінансової місцевої ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», USAID. К. 2017. 92 с.

2. Пріоритетні напрями регіональної політики в економічній сфері (розвиток галузей та регіонального виробництва, бюджетне регулювання та фінансування): колект. моногр. Т.1. / під заг. ред. Т.О.Журавльової. Павлоград: АРТ СИНТЕЗ-Т, 2014. 363 с.